

Sygn. akt VII U 1199/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 marca 2016 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Jarząbek

Protokolant: sekr. sąd. Monika Bąk-Rokicka

po rozpoznaniu w dniu 17 marca 2016 r. w Warszawie

sprawy A. O.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o rentę rodzinną

na skutek odwołania małoletniego A. O. reprezentowanego przez matkę K. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 28 maja 2015 roku, znak:(...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje małoletniemu A. O. prawo do renty rodzinnej po zmarłym w dniu 18 kwietnia 2015r. ojcu - D. O., od dnia 1 maja 2015 roku,
2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. na rzecz A. O. kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt VII U 1199/15

UZASADNIENIE

W dniu 6 lipca 2015 r. K. W., przedstawicielka ustawowa swojego małoletniego syna **A. O.**, działając w jego imieniu złożyła odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziału w W. z dnia 28 maja 2015 r. nr (...), mocą której organ rentowy odmówił małoletniemu A. O. prawa do renty rodzinnej po zmarłym w dniu 18 kwietnia 2015 r. ojcu - D. O.. Przedstawicielka ustawowa A. O. zaskarżyła ww. decyzję ZUS w całości i wniosła o jej zmianę poprzez orzeczenie o przyznaniu na rzecz A. O. renty rodzinnej po zmarłym rodzicu.

Przedstawicielka ustawowa A. O. zakwestionowała prawidłowość decyzji w zakresie wskazanych w uzasadnieniu tej decyzji podstaw prawnych i podniosła argument, zgodnie z którym w niniejszej sprawie zachodzi konieczność zastosowania art. 58 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W ocenie przedstawicielki ustawowej A. O., zmarły D. O. posiadał okresy składkowe i nieskładkowe bez przerw wynoszących 6 miesięcy, gdyż od dnia 1 lutego 2012 r. do 18 kwietnia 2015 r. nieprzerwanie prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą. Przedstawicielka ustawowa wskazała również, że został on objęty pierwszym ubezpieczeniem społecznym w okresie 6 miesięcy po ukończeniu edukacji.

W toku postępowania do reprezentowania A. O. została ustanowiona pełnomocnik, która w piśmie procesowym z dnia 7 marca 2016 r. potwierdziła argumentację przedstawioną przez K. W. wskazując, że D. O. był słuchaczem Policealnej Szkoły Administracji (...) w W. na pierwszym semestrze w roku szkolnym 2011/2012 r. i został skreślony z listy słuchaczy w dniu 31 stycznia 2012 r. Z kolei do ubezpieczenia społecznego został zgłoszony już w dniu 8 lutym 2012 r., w związku z czym zaistniały przesłanki określone w art. 58 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 5 sierpnia 2015 r. **Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.** wniósł o oddalenie odwołania na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Uzasadniając swoje stanowisko organ rentowy zaznaczył, że podstawą do wydania skarżonej decyzji było ustalenie, że ojciec odwołującego D. O. w chwili śmierci w dniu 18 kwietnia 2015 r., nie miał ustalonego prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy i nie spełniał warunków wymaganych do jej uzyskania, zgodnie z art. 57 i 58 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Precyzując swoje stanowisko w sprawie organ rentowy odniósł się do argumentacji pełnomocnik odwołującego wskazując, że D. O. został po raz pierwszy zgłoszony do ubezpieczenia w trakcie trwania nauki, a nie po jej zakończeniu, co jest sprzeczne z literalną wykładnią art. 58 ust. 3 ustawy emerytalnej, jak również wyraził przekonanie, że w jego przypadku istniała przerwa w ubezpieczeniu w wymiarze powyżej 6 miesięcy, gdyż umowa zlecenia z dnia 1 lipca 2006 r. była datowana na okres od 1 lipca 2006 r. do 31 lipca 2006 r., a kolejny okres ubezpieczenia z tytułu zatrudnienia w (...) Sp. z o.o. jest datowany na okres od 1 października 2011 r. do 31 grudnia 2012 r.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołujący A. O. jest synem D. O. (odpis skrócony aktu urodzenia A. O. k. 23 a.r.).

D. O. urodził się w dniu (...) W okresie od 1 września 2003 r. do 31 sierpnia 2005 r. był uczniem (...) Liceum Ogólnokształcącego im. Olimpijczyków Polskich w Zespole Szkół nr (...). W okresie od 1 września 2005 r. do 31 sierpnia 2006 r. D. O. był uczniem (...) Liceum Ogólnokształcącego im. S. K. w Zespole Szkół nr (...). Z kolei na przełomie lat 2007/2008 ukończył Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych nr (...) (zaświadczenia ukończenia szkół k. 37 i 38 a.s., informacja z LO dla Dorosłych nr (...) k. 26 a.s., kopia świadectwa ukończenia LO dla Dorosłych k. 27 a.s., kopia świadectwa dojrzałości z 15.08.2008 r. k. 28 a.s.).

W okresie od 2 września 2011 r. do 31 grudnia 2012 r., w pierwszym semestrze roku szkolnego 2011/2012, D. O. był słuchaczem Zaocznej Policealnej Szkoły Administracji (...) w W. na kierunku administracja. Z dniem 31 stycznia 2012 roku został skreślony z listy słuchaczy (zaświadczenie nr (...) k. 65 a.s.).

W okresie od 1 lutego 2012 r. do 18 kwietnia 2015 r. D. O. prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą w zakresie konserwacji i naprawy pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli. Z tego też tytułu podlegał ubezpieczeniom społecznym i odprowadzał składki na ubezpieczenia społeczne (kopia potwierdzenia ubezpieczenia D. O. k. 68 a.s., kopia wydruku z (...) k. 69 a.s., druk zgłoszenia D. O. do ubezpieczenia ZUS P ZUA k. 79 a.s.).

D. O. zmarł w dniu 18 kwietnia 2015 r. (okoliczność bezsporna).

W dniu 18 maja 2015 r. K. W., działając w imieniu swojego małoletniego syna A. O., złożyła wniosek o przyznanie na rzecz dziecka renty rodzinnej po zmarłym ojcu D. O.. Do wniosku dołączono kwestionariusz zawierający informacje o okresach składkowych i nieskładkowych, jak również załączniki na potwierdzenie tych okresów (wniosek wraz z załącznikami k. 1-25 a.r.).

Po rozpatrzeniu powyższego wniosku Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wydał w dniu 28 maja 2015 r. skarżoną decyzję, nr (...),

mocą której odmówił A. O. prawa do renty rodzinnej po zmarłym ojcu. Jako przyczynę odmowy przyznania prawa do świadczenia organ rentowy wskazał okoliczność, zgodnie z którą D. O. nie spełniał warunków do przyznania mu renty z tytułu niezdolności do pracy, gdyż posiadał jedynie okres łączny wymiar okresów składkowych i nieskładkowych w wymiarze 3 lat, 5 miesięcy i 27 dni. Wobec niespełnienia warunków do przyznania renty z tytułu zdolności do pracy organ rentowy zaznaczył, że nie zachodzi przesłanka określona w art. 65 ustawy emerytalnej, wobec czego renta rodzinna nie przysługuje (skarżona decyzja ZUS z 28.05.2015 r. k. 49 a.r.).

Od decyzji organu rentowego, działając w imieniu A. O., wniosła odwołanie K. W. (odwołanie k. 2-4 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie dokumentów załączonych do akt sprawy. W skład dokumentów wchodziły akta organu rentowego, jak również dokumenty załączone w toku postępowania przez stronę odwołującą. Wartość dowodowa dowodów z dokumentów nie była kwestionowana przez strony, wobec czego Sąd uznał je w całości za wiarygodne.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie A. O. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 28 maja 2015 r. nr (...) było zasadne i zasługiwało na uwzględnienie, co skutkowało zmianą skarżonej decyzji.

Spór niniejszej sprawie dotyczył ustalenia prawa A. O. do renty rodzinnej po zmarłym w dniu 18 kwietnia 2015 r. ojcu D. O.. Zgodnie

z art. 65 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach renta rodzinna przysługuje uprawnionym członkom rodziny osoby, która w chwili śmierci miała ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy lub spełniała warunki wymagane do uzyskania jednego z tych świadczeń. Przy ocenie prawa do renty przyjmuje się, że osoba zmarła była całkowicie niezdolna do pracy.

Z kolei w myśl art. 68 ust. 1 pkt 3 wskazanej ustawy prawo do renty rodzinnej mają dzieci własne, dzieci drugiego małżonka i dzieci przysposobione:

- 1) do ukończenia 16 lat,
- 2) do ukończenia nauki w szkole, jeżeli przekroczyły 16 lat życia, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 lat życia, albo
- 3) bez względu na wiek, jeżeli stały się całkowicie niezdolne do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolne do pracy w okresie, o którym mowa w pkt 1 lub 2.

Jak wynika z cytowanych powyżej przepisów, otrzymanie świadczenia z tytułu renty rodzinnej jest możliwe w sytuacji spełnienia przesłanek określonych w ustawie. Zainteresowany musi być uprawnionym członkiem rodziny zmarłego, któremu przysługiwało prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy. Uprawnionym na gruncie wskazanej wyżej ustawy jest między innymi dziecko zmarłego.

Na gruncie niniejszej sprawy bezspornym jest, że A. O. jako osoba urodzona (...) ma stosowny wiek do otrzymania renty po zmarłym krewnym, bezspornym jest również, że ojcem A. O. był D. O.. Kwestią sporną natomiast było ustalenie, czy D. O. spełniał w chwili śmierci wymagania do uzyskania świadczenia w postaci renty z tytułu niezdolności do pracy.

Zgodnie z art. 57 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. 1998 Nr 162 poz. 1118 – dalej jako ustawa emerytalna) renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie następujące warunki:

1. jest niezdolny do pracy,

2. ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy,
3. niezdolność do pracy powstała w okresach składkowych wymienionych w ustawie albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

W treści wskazanej powyżej regulacji zostały określone warunki konieczne do powstania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Warunki te muszą być spełnione łącznie.

Z kolei zgodnie z art. 58 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych warunek posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego, w myśl art. 57 ust. 1 pkt 2, uważa się za spełniony, gdy ubezpieczony osiągnął okres składkowy i nieskładkowy wynoszący łącznie co najmniej:

- 1) 1 rok - jeżeli niezdolność do pracy powstała przed ukończeniem 20 lat,
- 2) 2 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 20 do 22 lat,
- 3) 3 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 22 do 25 lat,
- 4) 4 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 25 do 30 lat,
- 5) 5 lat - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 30 lat.

Jak wynika z ustaleń dokonanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, D. O. w dniu 18 kwietnia 2015 roku legitymował się okresem składkowym i nieskładkowym w łącznym wymiarze 3 lat, 6 miesięcy oraz 7 dni; oznacza to, że w chwili śmierci nie spełniał wymogu uzyskania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w postaci stosownego okresu składkowego i nieskładkowego, gdyż jako osoba posiadająca na ten dzień 28 lat winien osiągnąć powyższy okres w wymiarze 4 lat, i w tym też kontekście rozstrzygnięcie organu rentowego należało uznać za prawidłowe.

W niniejszej sprawie sporne jednak pozostawało ustalenie, czy w sprawie przyznania odwołującemu świadczenia nie zachodzą przesłanki zastosowania art. 58 ust. 3 ustawy emerytalnej. Zgodnie z treścią tego przepisu, jeżeli ubezpieczony nie osiągnął okresu składkowego i nieskładkowego, o którym mowa w ust. 1 prezentowanym powyżej, warunek posiadania wymaganego okresu uważa się za spełniony, gdy ubezpieczony został zgłoszony do ubezpieczenia przed ukończeniem 18 lat albo w ciągu 6 miesięcy po ukończeniu nauki w szkole ponadpodstawowej, ponadgimnazjalnej lub w szkole wyższej oraz do dnia powstania niezdolności do pracy miał, bez przerwy lub z przerwami nieprzekraczającymi 6 miesięcy, okresy składkowe i nieskładkowe. Ustawodawca na mocy tego przepisu przewidział szczególną regulację celem której jest objęcie ochroną osób przed ukończeniem 18 roku życia, jak również osób uczących się, w okresie następującym zaraz po ukończeniu szkoły (por. wyrok Sądu Najwyższego z 20 września 2005 r., II UK 30/05).

W kontekście powyższego Sąd w całości podzielił argumentację pełnomocnika odwołującego. Jak wynika bowiem z ustalonego w sprawie stanu faktycznego D. O. ukończył szkołę policealną w dniu 31 stycznia 2012 r., a już od dnia 1 lutego 2012 r. rozpoczął pozarolniczą działalność gospodarczą, którą prowadził aż do dnia swojej śmierci w dniu 18 kwietnia 2015 r. i z którego to tytułu podlegał ubezpieczeniom społecznym. Z tego względu należało uznać, że warunek zgłoszenia do ubezpieczenia w ciągu 6 miesięcy po ukończeniu nauki w szkole ponadgimnazjalnej został spełniony.

W toku postępowania organ rentowy wskazywał, że D. O. został zgłoszony do ubezpieczeń społecznych przed zakończeniem nauki w wyżej wymienionej szkole, co miałyby świadczyć o niespełnieniu warunku określonego w art. 58 ust. 3 ustawy emerytalnej, jednakże w ocenie Sądu okoliczność ta jest nieistotna, a interpretacja omawianej regulacji prezentowana przez organ rentowy jest sprzeczna z celem tego przepisu. Warunek zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych w ciągu 6 miesięcy stanowi bowiem maksymalny okres w jakim osoba zainteresowana objęciem

ubezpieczeniem i ewentualnym (w przypadku spełnienia się ryzyka ubezpieczeniowego) uzyskaniem świadczenia rentowego w przyszłości na podstawie wyżej cytowanego przepisu powinna podjąć inicjatywę w celu spełnienia określonych wymogów. Należy ponadto zwrócić uwagę że ustawodawca nie przewidział warunku, zgodnie z którym zgłoszenie określone w art. 58 ust. 3 ustawy ma być pierwszym zgłoszeniem do ubezpieczenia w ogóle, lecz tylko wskazał, że zgłoszenie do ubezpieczenia społecznego ma nastąpić w ciągu 6 miesięcy od dnia ukończenia nauki w szkole oraz że osoba ubezpieczona powinna posiadać okresy składkowe i nieskładkowe bez przerwy lub z przerwami nieprzekraczającymi 6 miesięcy od dnia zgłoszenia do ubezpieczenia aż do powstania niezdolności do pracy.

Skoro więc osoba zainteresowana została objęta ubezpieczeniem już wcześniej, tj. przed zakończeniem nauki, to wobec powyższego rozumienia art. 58 ust. 3 ustawy tym bardziej należy uznać, że warunek określony w tym przepisie spełnia. Sąd zaznacza również, że art. 58 ust. 3 ustawy nie precyzuje przy tym, czy chodzi o ukończenie pierwszej, czy też ostatniej szkoły ponadgimnazjalnej, ogólnie tylko wskazując, że chodzi o ukończenie jakiegokolwiek szkoły ponadpodstawowej, ponadgimnazjalnej lub wyższej. Zwrócić należy przy tym uwagę, że zastosowana konstrukcja semantyczna omawianej regulacji charakteryzuje się stopniowością w zakresie określenia procesu nauczania, co należy rozumieć w taki sposób, że o spełnieniu warunku określonego w tym przepisie decyduje ukończenie ostatniej szkoły – tak długo, jak beneficjent omawianej regulacji nie spełnia warunków określonych w art. 58 ust. 1 ustawy emerytalnej.

Wobec powyższych rozważań Sąd uznał, że w przypadku D. O. do zgłoszenia do ubezpieczenia w rozumieniu art. 58 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych doszło dnia 8 lutego 2012 r., a więc z zachowaniem terminu przewidzianego w tym przepisie. Od momentu podjęcia przez ojca odwołującego pozarolniczej działalności gospodarczej do dnia śmierci podlegał on bez przerwy ubezpieczeniom społecznym. Skoro więc D. O. spełnił warunki określone w art. 58 ust. 3 ustawy, to na zasadzie domniemania wynikającego z tej regulacji należało przyjąć, że posiada on okres składkowy i nieskładkowy wymagany do uzyskania prawa do świadczenia w postaci renty z tytułu niezdolności do pracy. Natomiast skoro D. O. przysługiwało prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy, to ostatnią z omawianych na gruncie niniejszego uzasadnienia przesłanek zastosowania art. 65 1 i 2 ustawy emerytalnej również należało uznać za spełnioną. Prowadziło to do wniosku, zgodnie z którym A. O. przysługuje renta rodzinna po zmarłym w dniu 18 kwietnia 2015 r. ojcu D. O..

Wobec powyższych okoliczności, cytowanych przepisów prawa oraz przeprowadzonych rozważań Sąd uwzględnił odwołanie A. O. i zmienił skarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych zgodnie z żądaniem strony odwołującej na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd orzekł na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 29 lipca 2015 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z dnia 31 lipca 2015 r.).

Zarządzenie: (...)

K.S.